

Nro. 41.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK,
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Májusnak 22-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Atárhogy, akár mint iparkodgyon a' Párisi Con-
vent, lehetetlen az ott lévő békételességet,
és belső ellenségét egészen el nyomni. Újjobban
zenebonáskodnak a' városnak néhány osztályai,
nemcsak az ottan uralkodó szükség, hanem az új-
jobban fel állittatandó nemzeti Gárda seregnek
organisatiója miatt is. A' külső osztályokban is
gyakorta meg háborítatik a' közönséges tsendes-
ség. Ismét egy complott nyilatkozott ki, melly
Tulontól fogva Marsiliáig és Artesig ki terjedt. —
Mind ezeknek a' Terroristák avagy Roberspierts,
ták és Rojalisták mondatnak okainak lenni, a' kik
már most öfzve vetett vállakkal erőlködnek a'
mostani mértékletes Conventnek meg buktatasára,

és nagyon nevededik a' számok a' honnyaikba vizsgálta tért emigránsokkal. Ezek ellen, és a' Francia republikának jelenvaló kétséges környülálásairól tüzesen perorált *Chenier Májusnak 1-38* napján, kinek ösztönözésére következő végzéseket tett a' Convent: 1.) Minden számkivetett de honnyaikba vizsgálta tért papok, a' kik a' polgári hitet le tett papokat üldözni, az uralkodó valásnak szükségét prédikállani, a' republika törvényeit otsárlani, 's azoknak meg törését jóvá hagyni mondatnak, egy hólnap alatt takarodgynak ki a' Fr. republika kebeléből. 2.) Minden ottan találtatandó emigránsok fogattassanak, és íteltessenek meg az emigránsok ellen hozatott törvények szerént. 3.) Minden Jakobinus indulatú hazafiak fosztassanak meg fegyvereiktől. 4.) Valaki vagy beszédje, vagy írása által otsárolni mérézli a' Fr. republikának constitutióját és törvényét, vettessen ki hóltig való számkivetésbe. — 5.) Tíz nap alatt minden otsárlás ellen törvényt hozzon a' törvényekre ügyelő Commissio. — 6.) Ügy igazgassa a' tudományokra ügyelő Commissio a' közönséges játék néző helyeket, iskolákat, közönségesen minden tudományokat, és szép mesterségeket, hogy azok egyedül a' republikának állandóságára tzellozzanak.

A' *Nantési* levelek ekként beszéllenek: A' *Chouánsokkal* szerzett békesség igen nagy ötömet szerzett itten, noha mi még ekkorig kevés hasznát tapasztallyuk, és az nem annyira a' republikánusoknak, mint inkább a' *Royalistáknak*, és a' *Chouánsoknak* használ. Tsak nem mindennap jönnek hozzánk a' *Wendeisták*, és bé szerezvén magoknak a' szükséges dolgokat, meg terheltetve ternek vizsgálta honnyaikba; ellenben mi sem hozzájuk nem mehetünk, sem semmit nem vehetünk tőlök életünknek veszedelme nélkül. A' *Chouánsok* még most is azon zsinór mértéket követik, a' mellyet követtek ennekelötte, még most is gyakorollyák magokat a' fegverben, különbkülönb:

fél hadi készületeket tesznek imitt amott, és bátor békességet kötöttek legyen is a' republikánusokkal, még is mindazáltal meg akadályoztatják az eleségnek hozzánk való hordatását, melly miatt nagy nyomorúságban kell élnünk. — Itten is hirtelen vagy a' közönséges békességnek a' nép is ezt óhajtya, 's e' nélkül lehetetlen allandó tsendességet reménylenünk.

Májusnak 2-ik napján tartatott gyűlésben olvastatott fel a' *Weisenburgi* ösztálynak az az irása, mellyben a' Conventnek sok szerentsét kíván vala belső ellenségeinek le nyomására. A' többi közt ekként nyilatkoztattya ki a' Fr. republikához való hajlandóságát: „A' ti hathatós szorgalmatosságtoknak köszönhettyük, *úgymond*, hogy *Germinálnak* 12-ikén (Aprilisnek első napján) megmenekedett a' haza a' veszedelemtől. Ez az örökké emlékezetes nap fogja végtére azon szerentsés idő pontyát elő hozni, mellyben sok áldozattainknak gyümölsét öszve szedhettyük; tsak hogy arra kérünk titeket, ne foszszatok meg bennünket azoktól felettébb való engedelmességtek által; továbbá is éreztessétek meg a' népnek gyilkosaival hatalmatoknak azt az egéiz erejét, mellyet kezetekbe adott a' nemzet. Mind addig maradjatok mostani örálló helyeiteken, míg a' szabadságnak veszedelme nélkül gyakorlásba vétődhetik a' Constitutió; olly állandóságot adjatok annak, hogy sok századokik tarthassék. —

Sevestre nagyon magasztalta azokat a' Párisi ösztályokat, a' mellyek a' republika törvénye ellen rúgódozó *Montrevilli* ösztálynak tselekedete ellen zúgólohtak. *Germinálnak* 11-ikén (Mártius 31-ik napján) *úgymond* ő, egy négy száz lívras assignáta tétetett le egy égetboros kortsmán olly véggel, hogy azért elegendő égetbor ösztasson ki a' pártoskodó kofák közt. Egyszersmind bizonyossá tette a' Conventet azon hathatós eszközökről, mellyek az ennekutánna támadandó zo-

nebonák, és tsendesség háborítók ellen tétettek. Sem a' Jakobinismus, *úgymond* ő, sem a' Rojalismus, sem a' Fanatismus erőt nem vehetnek a' respublikán, kiváltképen minekutánna talpra fog a' nemzeti Gárda sereg állítani.

A' *Helvécziai* levelek azt a' hirt vitték Fr. Országba, hogy rövid idő alatt diadalmaskodni fog ottan a' Rojalismus. A' Contrarevolutionistáknak beszédjek szerént, igen sok követőket találtak ök magoknak, világosan azt mondják, hogy majdan királyságra fog emeltetni az ifjú *Capet*; hogy az egész Országban fel fog a' fejér bokréta függesztetni; hogy a' *Tulonnak* szomszédságában lévő osztályok úgy fogják magokat tétetni, mintha segítségére akarnának a' Conventnek menni, holott azért igyekeznek Párisba, hogy fel állithassák a' királyi méltóságot, 's a' t. A' patrioták azzal kérkednek, hogy sokkal erősebb fundamentomon áll a' Fr. constitutio, mint sem hajó törést lehetne annak szenvedni. Egész bizodalnokokat *Pichegrú* Generálisban helyeztetik, kinek tekintete előtt reszketnek a' respublikának külső és belső ellenségei.

Még most sem szűnnek meg némely Convent tagjai a' *Roberspiere* tyrannismusa alatt meg öletett hazafiak örökségeinek a' maradékoknak vizsgálta adatását sürgetni. Valamint ezen fel tételnek elég baráti, úgy ellenségei is elegen vagynak. — *Güymárd* így szóllott: A' halálra szententziáztattaknak, *úgymond*, jószágaikat vizsgálta adni akarni annyit teszen, mint azoknak gonofzságaikról el felejtkezni akarni; holott sokan voltak a' halálra szententziáztattak között emigránsok, és tyrannusok. — Vizsza kell é. az *Orléánsi* hertzegnek, a' ki *XVI. Lajos* halála után királyi méltóságra vágyakodott, *Roberspiere*nek, *Henriot*nak, és a' respublika veszedelmére öfzve esküött Párisi lakosoknak örökségeiket adni? Az öfzve eskütteknek épen az a' fel tétel volt, a' melly az emigránsoknak, tudniil-

lik, mindent öfzve zürni 's zavarni. Nem ezeknek kell é a' belső nyughatatlanságot tulajdonítani? Azért hogy ártatlanok is voltak a' halálra szententziáztattak közt, nem következik, hogy mindnyájan ártatlanok lettek volna, valamint nem következik, hogy mivel gonofzok voltak közöttök, minnyájan azok lettek volna. Szükség lészzen a' halálra szententziáztattaknak processusaikat meg vizgálni, és miudenkor meg különböztetni az őket esmért tanúkat a' nem esméröktől. Vajmi sok tanúk voltak olyanok *Roberspiere* alatt, a' kik esméretlen, és általok soha nem látott emberek ellen is tanúbizonyyságot tettek. Hogyha lehetellen dolog a' meg öletteknek processusaikat meg vizgálni, illendő dolog, hogy azoknak el maradt, 's szegény sorsra jutott familiájokra gondot visellyen a' Convent.

Frigyes Belgyiom.

Loót a' Helytartó fejedelemnek nyári mulató palotáját, és a' *Cuylenburgi* Grófságot azon állapotra tették vizfsza a' Batavusok, a' mellyben vóltanak 1747-ik ezftendőben, tudniillik, a' respublika számára el foglalták. — A' múlt öfzszel kibotsáttatott vizeknek előbbi tsatornáikba való vizfsza vételekre illendő rendelések tétettek. — A' különböző vallásúaknak, nevezetessen a' Reformatusoknak Katolikusokkal való öfzve házasodásokat tilalmazó parantsolatokat, és az ezeket által hágoknak rendeltetett büntetéseket eltörlötték a' *Hágai* Karok és Rendék. Frislandiában meg tiltatott a' búzának, és gabonának ki hordása. A' meg mivel tetett arany és ezüst bé adatásának ideje *Maj.* 15-ik napjáig meg hozfszabbítatott. *Utrechtben* ki hirdettetett, hogy az ott tartózkodó Fr. emigránsok 48 óra alatt takarodjanak ki a' városból; külömben a' Fr. ármádiának fognak által adatattui. A' Frantzia assignáták miatt egész Hollandiában egyetlen egy vásár sem fog tartatni ebben az ezftendőben, melly nem ke-

vés kárt fog mind a' nagyobb, mind az apróbb kereskedőknek okozni, sőt még a' szomszéd tartományok is meg fogják érezni. Mindennapi mozdulások tapasztaltatnak a' Hollandiában feküdt Fr. seregeknél, ha egyik tovább megy, másik megyen helyére, még pedig mindenik Flandria fele tartva a' kantár izarat, mellyből semmi jót nem ígérnek magoknak az Orániai háznak ellenségei. A' Hollandiai respublika szolgálattyaából ki szokott katonáknak vizsgálta térhetésekre nézve, Juliusnak első napjáig hofszabítatott meg a' parlon. A' Frantzia seregek derekasan fel ruházták magokat Hollandiában, és most már nem olly rongyosok, mint voltak oda lett bé menetelek. —

Német Birodalom.

E' mostan folyó hónapnak 8-ik és 9-ik napjain olly nagy hó esett a' Cseh Országot *Saxóniától* el választó hegyek közt, mint a' múlt Februáriusnak kezdetében, hanem két napnál tovább nem tartott, a' napnak hévsége meg sütvén egyszeriben el seprette. Morva Országban, nevezessen *Fulnekben* April. 28-ikán 97 házak égtek el, 's 7 ember vesztette el életét. A' gyújtogató egy oda való gonosz ember volt, a' ki meg bofszonkodván az édes anyja ellen, leg elsőben is annak házába vetett tüzet. Az ez által okoztatott kár fél millió forintra betsültetik, és sok jól maga birt familiák koldulásra jutottak, sem keresményeiket, sem kézi mesterségekhez való eszközeiket meg nem menthetvén a' tüztől. Meg fogatott ugyan a' gonosztévő, de sem ő, sem más ki nem pótolhattya az általa okoztatott kárt.

Császár Ő Felsege *Ratisbonában* lévő követye által 100 Római hónapokat, az az, 8 millió 506400 forintokat kíván a' Német Birodalomtól a' Frantziák ellen való hadakozásnak folytatására. (Egy Római hónap 2681 lovas és 12795 gya

log katonából, kéz pénzből pedig 83964 forintból áll). Kevesen voltak az ott lévő követek közül, a' kik ki töbnek, ki kevesebnek adására ne kötelezték volna magokat. A' Brandenburgiai Választó Fejedelemségnek követte a' közönségesen uralkodó szükséggel és pénznek szükével mentette magát. Nyomdokát követték a' *Saxóniai Választó Fejedelemségnek*, *Hassának*, a' *Frankóniai* kerületnek, és többeknek is követteik. — A' *Kolóniai Választó Fejedelem* töhnek ígéretere is kötelezte magát. — A' *Treviri Választó Fejedelemség* a' voksoznak sokaságához kívánnya magát alkalmaztatni. A' *Bambergi* püspökség, és több Karok és Rendek a' békességet kívánnyák, és el végzették magok közt, hogy annak siettésére, és jó móddal való elzközlésére kérjék meg O Császári Felségét. A' *Frankóniai* kerület meg nem akarta engedni, hogy a' *Holstaini* hertzség szolgálatyában lévő Fr. emigránsokból álló regiment a' *Hohenlói* hertzséghez tartozó *Sinderingen* nevü városban le telepedjék. — Még is mindazáltal erőszakosan is oda akart menni a' nevezett sereg, a' lakosok bé zárták előttök a' kapukat, amazok pedig tüzet vetvén a' kapuknak azokat le égették, a' városba bé rohantak, a' házakat fel prédálták, és sok embert rútól özve vertek, söt a' templomot is meg akarták gyújtani azon okból, hogy annak tornyában lévő harangokkal lárma vonatott,

Siegburgból a' *Bergeni* hertzségnek egy nevezetes városából azt írják *Máj. 6-ikán*, hogy a' *Frantzia* és *Hollandia* republikák közt való békességes szövettség tökéllétségre ment, mellyben *Brédát*, *Verlót*, *Mastrichtot*, és a' *Hollandiai Flandriát* a' *Frantziáknak* engedték a' *Batavusok*, e' mellett 20 millió forint kéz pénzt fizetnek; ellenben a' *Frantzia* republika a' *Batavusok* szabadtságának és mástól való nem függéseknek nemtsak meg esmérésére, hanem minden el-

lenségeiktől leendő védelmezésekre is le kötelezte magát.

A' *Ratisbónai* közönséges gyűlésben sokféle képen szóllanak, és gondolkoznak az emberek. A' többi közt azt a' jejelentést tette a' Moguntziai követ, hogy ő Választó hertzege mindenkor olly bizodalommal vólt, hogy a' Prussiai király és Frantziák közt kötött békességben a' Német Birodalomra nézve is hasznos fel tételek tétetnek legyen; ellenben, mivel ellenkezőt tapasztal ő hertzege, tanátsosabbnak itéli a' Státusoknak a' Birodalom fejével a' Fels. Császárral egyet érteni, vele magokat öszve kaptsolni, és úgy intézni a' dolgot, hogy nemtsak ditsösséges, hanem a' Német Birodalomra nézve, hasznos békességet lehessen szerezni. Hasonló jejelentést tettek a' *Cseh Országi* és *Austriai* kerület követtyei; sőt az utólsóbb ezt is hozzá tette, hogy mivel el kerülhetetlenül szükséges legyen Ő Császári Felségének tudni, kik akarják a' Státusok közül a' Prussiai közbenjárást el fogadni, avagy kik kívánnak továbbá is a' Birodalom constitutiója mellett meg maradni: tehát kiki minél előbb határozza meg magát, és nyilatkoztassa ki szándékát, ne hogy hasonlós támadván a' Státusok között, nagyobb veszedelem érdekelye a' Birodalmat.

Májusnak 4-ikén következő jejelentést tett a' *Ratisbónai* gyűlésben az ott lévő Cs. K. Commissarius *B. Hügel*: "Noha, úgymond, Ő Császári Felsége meg egyezett legyen a' *Berlini* udvarral abban, hogy továbbá is egész erővel folytassák a' Frantziák ellen való hadakozást, mind addig, míg mind az emberi nemzetre közönségesen, mind a' Német Birodalomra nézve különösen hasznos hékesség eszközöztetik: még is mindazáltal csak hamar azután *Basiledba* küldetvén *B. Hardenberg* Prussus minister, különös békességet kötött a' Frantziákkal, holott a' Frantziák közt való meg hasonlós, nagy szükség, és más kedvező kör,

nyúlások azt javaslották volna, hogy Ő Császári Felségével és a' Német Birodalombéli Státusokkal egyet értőleg lett volna a' *Berlini* udvar. — Reményli Ő Császári Felsége, hogy a' Státusok a' *Westfáliai* békességnek 8-ik cikkelye, és a' *Ratisbonai* gyűlésnek 1793 esztendőben hozott végzése szerént, el nem fognak az uniótól állani, hanem, ha valaha, most igazán gondolkozni a' Birodalomnak védelmezéséről, és az ezen végre szükséges ármádiának ki állításáról, melly nélkül lehetetlen állandó, hasznos, és ditsőséges békességre lépni a' Frantziákkal. “

Még eddig ugyan semmi officiális jelentést nem tétetett a' *Brandenburgiai* Választó Fejedelem a' *Ratisbonai* gyűlés előtt a' Frantziákkal kötött békességről: mindazáltal egy királyi rescriptumot közölt követje a' Státusokkal, mellyben a' többi közt ekként fejezi ki magát, hogy, noha lehetetlenség lett légyen a' Birodalomra nézve békességet ezközleni, mind azért, mivel semmi hatalom nem adatott nékie arra, mind pedig azért, mivel, nem látta arra hajlandónak a' Fr. kormány székét: mindazáltal mindent végbe vitt a' mi tsak tehetségében vólt, és olly fel tételekkel békélt meg a' Frantziákkal, hogy azok, a' kik a' Prussiai királyhoz folyamodni fognak, részesülhessenek a' békességben. E' mellett az *Ems* és alsó *Rénus* vizei környékének tökéletes nyugodalmat és bátorságot szerzett. Képzeli ugyan, így szóll továbbá, még előre, hogy némelly Birodalombéli Státusok eránta gyanúságban esnek, s otsárolni fogják tselekedetét: hanem azt is bizonyosan hiszi, hogy többen lesznek olyanok, a' kik Prussianak Német Ország eránt való nagy érdemeit meg fogják esmérni, és háláadó szívvvel venni.

A' Silesiai határokról azt írják, hogy nagy Lengyelországban keményen bé sántzollyák magokat a' Prussusok, és erőssen rekrutiroznak mind ottan, mind más Prussiai tartományokban. — Mi

végre és mi okból mivelik mind ezeket nem tudatik, holott tökéletesen helyre állítatott a' déli Prussiában a' tsendesség.

Olasz Ország.

Ponyatovsky József hertzeg, a' Lengyel király testvér ötsének fia a' múlt Aprilisben Rómában volt, a' *Corsini* hertzegi palotát meg nézegette, és ollynak lenni találta, mellyben méltóságához illendő módon el lakhatik a' Lengyel király. — Ebből azt húzzák ki a' kanna öntő politicusok, hogy a' Lengyel Országban következő forgó szélnek el távoztatására, Romában készül *Stanislaus* menni lakni.

A' *Fermóban* támadt zenebonának még most sints egézflen vége, mellyben mind a' katonaság, mind a' polgárság közül számosan el vesztették életüket. Szokása szerént, mostan is a' *Pontini tónak* szemlélésére utazott a' Sz. Pápa. Erről a' nevezetes tóról minden esztendőben emlékeznek az újság írók, hanem nem hiszem, hogy minden Olvasó értené, mitsoda hely légyen az, és mi végre utazzék a' mostan uralkodó Sz. Pápa oda minden esztendőben. Ez a' tó egy igen mélyfe és szélessen ki terjedett mótársos hely a' Római Campániában, melly ennekelötte igen nagy ártalmára volt Róma városának dögleletes gözelgesei által. Mellyre nézve régtől fogva igyekeztek a' Római Pápák annak ki száraztatására, 's az által a' levegő égnek egészségessé való tételére. *V-ik Sixtus* Pápa 200000 aranyat fordított azon végre; de mivel igen sok apró patakok omlottanak azon tóba bé; sem ő, sem az ő előtte 's utánna élt pápi fejedelmek el nem érhatték végeket. *VI. Pius* Pápa 1779-ik esztendőben próbát tett, és az aztán következő esztendőben annyira vitte a' dolgot, hogy már most olly nagy száraz föld vagyion annak helyén, melly 40000 embernek ad esztendőnként kenyeret. Ezt a' felettébb hasznos mun-

kát még most is folytattya *VI. Pius* Pápa, és minden éftendőben fzemélyessen meg szokta a' munkát, és munkásokat tekinteni. Ennek a' munkának két fő vége és hafzna vagyon. — *Elsőben* annak egész környéke meg tisztítatik a' dögleletes párolgásoktól, és így, hogyha tökéletességre mehet, egészlen mivelhetővé, és lakhatóvá tétetik a' helye, mellyen két várast, és 12 falut könnyen fel lehet építeni. *Másodszor* sok ezer szegény lakosoknak alkalmatosságot, szolgálat a' pénz, és kenyér keresésre. —

A' múlt *Aprilisnek* 25-ik napját követett éjjel, egy *Génuai* vitorlás fregátta repült ki a' Génuai kikötő helyből, és mihelyt a' tágas tengerre ki ért, mingyárt Szárdinai vitorlát függesztett fel, és 5 búzával meg terhelt, és *Provinciába* igyekezett hajót rablott el, mellyek közül, kettő kiszabadulván a' rablóknak körmei közül, *April.* 25-ikén bé mentek a' *Génuai* kikötő helybe, és kötözve vitték magokkal oda bé a' zsákmányozó hajónak hajós legényeit.

A' *Sziciliai* complottot egy királyához hív katoná nyilatkoztatta ki. — Ennek a' gonosz complottnak fel tétele a' vala, hogy a' Nagy Pénteken lenni szokott bútsú járásnak alkalmatosságával mind az Érseket, és papságot, mind a' nemességet meg öldössék, lakó hajlékaikat, és a' zálogosító házat ki prédállják, 's végtére a' kastélyt is el foglallyák. Négy száz embernél többen részesültek ebben a' gonosz öfzve esküvésben, és a' mint az el fogattaknak irasaikból ki tanultott, az ő segítségekre menni igyekezett az a' *Tuloni* Frantzia flotta, a' melly *Hotham* Anglus admirál által meg veretett, és széllyel szóratott.

Hadi Történetek,

E' folyó hólnapnak 7-ikén a' *Monbach* és *Budenheim* közt fekvő erdőben lévő Frantzia tanya, mellyben 7 vagy 800 ember feküdt a' múlt

télen, a' földig le égett. *Moguntzia* környékén két külső őrrön állott Fr. lovas vadász katoná, külső őrállóinknak barátságos látogatására akart menni, egy zsiros szájú Magyar huzár azt gondolván, hogy paitását akarják el fogni, közikbe vágatott, egyiket levágta, a' másikat pedig, nem hajtván maga mentegetésére (kétségkívül semmit sem tudott a' huzár Frantziáúl) elfogta. E' dolgot legottan vizsgálóra vették hadi vezéreink, a' két huzárt árestomba tétették, az életben maradt Fr. vadászt pedig egy trombitással által küldöttek a' Frantziáknak. — Ritka nap múlik el, hogy szökevények ne jönnének hozzánk a' Frantzia táborból.

D á n i a.

Jól emlékezhetünk, hogy a' Koppenhágai udvart is a' Frantziák ellen való coalitiora akarván a' Londoni udvar kényszeríteni, sok kereskedő Dánus hajókat el fogatott, 's régulta ki kötő helyeiben tartóztattya. Ezen nehézségnek elintezésére egy *Wulff* nevű Consúlt küldött oda a' Koppenhágai udvar, kinek közbenjárására 63 megterhelt hajók hotsátattak szabadon, egyfersmind az idő alatt szenvedett kárvallásoknak ki pótolatása is meg ígértetett. Egy hasonlóképen le tartóztatott Norvégiai hajónak 115 font sterling adatott tett költségeinek visszfa térítésére, azonhaszonnak ki pótolására pedig, mellyet azon idő alatt szerezhetett volna magának, 100 font sterling. —

S v é c i a.

A' múlt *Aprilisnek* 28-ikán mutatta magát legelőször királyi méltóságában a' Svéciai ifjú király, egynéhány nevezetes embereket vévén fel a' *Seraphicus* vitézi rendbe. A' melly úton a' templomba ment az ötet kíséző urasággal együtt, posztóval volt bé terítve, és mind a' két oldalról ki-

rályi testörző katonák állottak. Önnön maga vitte végbe a' szokott tzeremoniát, 's így szólott a' ki nevezett vitéznek: *Én Gustáv Adolf tejlék tégedet ezen régi tekintetes Serafikus rendnek vitézjévé és tagjává.* — Minekutánna nyakukba függesztette volna ezen vitézi rendnek arany lantzon függő tzimerét, mindenikét meg ölelte. Ezek az új vitézek voltak *Reuterholm, Wachtmeister, Brahe, Sprenkporten, Stedink* Ország bárói, és a' királyi fő lovázmester *B. Essen.* A' *Schonen* alatt lévő táborban négy hetet akar a' király el tölteni,

Lengyel Ország.

A' *Warsóviában* lévő Prussiai követségnek titoknokja *Tarrach* úr egy királyi levelet vett a' múlt *Mártiusnak* végén Berlinből, mellynek summája e' vala, hogy *Dombrowsky* Lengyel Exgenerális kényszerítessék azon ezüst, és portzellan edényeknek vizfsza adására, a' mellyeket az utolsó confoederatió alatt napnyugoti Prussia-ba, nevezetesen *Brombergbe*, és *Fordamba* lett bé ütésakor el rablott. *Suwarow* Feldmarsál, és *Buxhöwden* Orosz Generálisok egy pro memóriát küldöttek e' dolog végett a' nevezett Exgenerálishoz, meg parantsolván nékie, hogy minden további halasztás nélkül tellyesíttse a' Prussiai királynak parantsolattyát. Ő pedig a' múlt *Aprilisnek* 7-ik napján azt válaszolta, hogy ő semmi ezüst és portzellan edényeket elnem vitt, hanem 60 ezer Lengyel forint hadi sätzot vett *Bromberg* városától, e' mellett seregének szükségére posztót, szekereket, és más szükséges dolgokat vitetett el, melly tselekedete egy Izálnit sem ellenkezik a' hadi törvényekkel. Önnön maga a' *II. Fridrik* képénél, és egynéhány mappáknál egyebet el nem vitt *Brombergből.* A' többi confoederátus seregek által gyakorlott törvényteleniségekért önéki adódzni sem nem lehet, sem nem akar. Végte-re, hogyha ő erőszakossan kényszerítetne a' Prussiai

király kivánságának bé tellyesítésére, ki-refzet-
ne azon amnestia alól, mellyet a' Warsóviai la-
kosoknak engedett a' Fels. Orosz Császárné.

A' 18-ik *Aprilisi* conscriptio, az az, közön-
séges fel jegyzés szerént, 66572 ember van most
magában Warsóviában, *Prága* nevű külső vára-
sában pedig 3082, és így mind öszve 69654. —
Warsóvia és Prága lakosinak száma 96143 főre
ment 1787-ik esztendőben, következésképen 36489
emberrel többre mint most.

Azon panaszolkodnak Warsóviának lakosai
April. 27-ik napján, hogy az Austriai seregek le-
nem botsátták a' *Vistulán* az oda menni igyeke-
ző búzás hajókat, hanem mind meg tartóztatták
Casimirben. Tartván a' Warsóviai kenyér sütők
a' gabonának szükségétől, és az a' miatt származ-
ható drágaságtól, jelentést tettek *Buxhövden* Orosz
Generálnak, a' ki őket egy kevés türedelemre int-
vén azzal biztatta, hogy rövid idő múlván ele-
gendő búza, és gabona fog oda vitetni. A' *Za-
luskj* meg betsülhetetlen könyvtára, és a' War-
sóviai archivum 566 szekérre fel rakatván Péters-
burgba küldettek. *Prágából* írják, hogy újjabb
nyughatatlanság ütött légyen ki Lengyel Ország-
ban, és *Krakoviának* környékén fekvő némelly
faluk világossan fegyvert fogtak, még pedig oly
mértékben, hogyha az ott lévő Prussus seregek
nem vigyáztak, és még zöld fűvében meg nem
fojtották volna azon pártosságot, szomorú követ-
kezéseket vont volna maga után. Egynéhány hi-
telt érdemlő Lengyel Orzági levelek bizonyít-
tyák, hogy nem sokára előbbi valóságába víz-
sza fog azon respublica tétetni. Ha igaz, meg
nem engedi a' Török Császár, hogy a' Móldvába
ment és gyüllött Lengyel nemesek ottan le tele-
pedjenek. —

Magyar Ország.

Baranyai két tréják, vagy mesés kérdések.
Az első Tudakozódásom dolgomnak haladék.

De tudom, hogy ezzel másnak is azt adék.
 Kérdés : egy tsuka hal, melly 15 fontot.
 Nyom, hogy hogy érhet meg 300 forintot ?

Magyarázat. Meg érthet egy 15 fontos tsuka hal 300 forintot, ha mellé teszik. De másodszor, meg éri úgy a' 300 forintot egy 15 fontos tsuka hal, midőn egy olyan halas tóban, mellynek 300 forint az árendája, egy illy csukánál többet nem lehet fogni, még is meg kell fizetni a' mondott summát. E' történt vala egy *Kopács* gazdag emberen, a' halaknak néhány elztendőkel ez előtt nagy szűke miatt, a' ki ámbár egy 15 fontos csukánál egész elztendő alatt a' tójából többet nem foghatott is, még is a' contractus szerént még előre le fizette a' 300 forint elztendei árendát. Most sokkal szerentsésebb a' fia, mert itt körül belől minden halász tanyákat felül halad a' Kopátsiak bő halászó tanyájok.

A' második A' zsidó semmit sem ad, 's ígér a' BCU Cluj / Central University Library Cluj volt-ért,

Magyar példabeszéd ez : hát erről mit ért
 A' Magyar ? *Jobb a' volt mint a' lesz* Magyar-
 gyarnak

Szava ez : 's ilyenek nem is mások mar-
 (nak.)

Magyarázat. Csúzáan a' Dunához közeliben, a' közönséges kortsmán, egy Bátskai paraszt ember fiastol, estenden bé ült bort innya, a' hol többen is voltak helybéliek, a' kiknek eleibe tette ezt a' kérdést: *Mellyik jobb, a' Leszszé vagy a' Volt?* A' Baranyaiak az ő fiával azt a' közönséges példabeszédet hitték, hogy a' *Voltért a' Zsidó* semmit sem ad, és így a' *Leszszé jobb.* A' Bátskai após pedig azt állította, hogy a' *Leszszé* egy bizonytalan reménység, a' *Volt* pedig bizonyos, ha szinte el múlt is, és így *jobb a' Volt a' Leszszé.* Az alatt pedig, hogy ezt meg állította, ki egy a' fia a' kortsma házból a' kotsihoz és le-

vakhoz, látta, hogy oda van a' ló szerzám, 's bé menvén így szól: No apa! az emez amaz anynyát, jobb am már úgy hiddel a' *Leszsz mint a' Vólt*, mert vólt hámunk, gyeplünk, ostorunk, de ha tsak nem vesziünk, 's úgy nem *Leszsz*, so hova se megyünk innét, mert el lopták, a' melylyek vólták. — Így tanúlá meg a' Batskai ember Baranyában a' maga kárán, hogy a' *Vóltért* a' zsidó semmit sem ad, 's nem is jobb a' *Lesznel*. Friss letzke, tsak az a' hiba, hogy ezen lopásbéli ötöt oktató kára a' szegény Batskai embernek meg nem fordítatott. Én ugyan, kivált kortsmán a' köz vélekedésnek ellene nem mondanék, annyival inkább, midőn ilyen meg álható igasságú példa beszédről lenne a' szó, átallyában igaz úgy is *Tibullus* után: *Credula vitam spes fovet, et melius cras fore semper ait*, az az: *Jobb a' leszsz, mint a' vólt*, tsak hogy ezt nem tudta a' szegény Batskai vetélkedő ember.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ezeket a' milyen hamar kaptam, színt öly gyorsan kívántam az úrnak meg írni, időt tölt reménylem az Úr érdemes Olvasói közzül némelyeknek, a' kik nem restellik az efféle tréfákat. Írtam *Herczeg Szöllőson* Bézdnányból lett *Statiómon* a' Baranyában, mind e' két tréfás doigot halván Csúzán által jöttömben.

D. D. S.